

Բ Ա Ր Կ ՈՒԹ Ի Ի Ն Ը

«Բարկու քլաճը խնկրուքեան տակ մը՝ էջ :
Սենեկով

Քրիստոսի ուսուցումներուն վերլուծումը ի յայտ կը բերէ անոր կատարած ճիշդ՝ բարեփոխելու մարդու ներքին կեանքը :

Յիսուս, որպէս մեծ հոգեբան, քննարկած է զինք չըջնալատող մարդոց կեանքը, սպրեկակերպը, մտածողութիւնը եւ ջանացած սրբազրել անոնց թերի կողմերը, դանոնք կատարելալ անհատներ դարձնելու համար : Անկախ Քրիստոսի վարդապետական ուսուցումներէն, կը նկատենք որ ան իրեն թիրախ դարձուցած է մանտանդ ուղղումը եւ զարգացումը ընկերութեան բարոյա-հոգեկան վիճակին, կարենալ ունենալու համար առողջ մտածելակերպի տէր, խաղաղ եւ զործունեայ հասարակութիւն մը :

Հետեւաբար, Յիսուս իր քարոզութիւններուն ընթացքին յաճախ անդրադարձած է մարդ արարածի անհատականութիւնը քանդող տարրերուն եւ մատնանշած՝ անոնց զործած աւերը անհատին խաղաղ ու ստեղծագործ կեանքէն ներս :

Մարդկային նկարագրի տկար կողմերէն մէկը եղած է բարկութիւնը : Ան յուզումներու մէջ ամենէն տարափոխիկը ըլլալով, անհատականութեան քանդումի գործողութեան մէջ աւելի՛ մտանդաւոր եւ միճակաւ դեր մը ունեցած է, քան որեւէ այլ զգայնութիւն կամ յուզում :

Յունարէնի մէջ երկու բառ կայ բարկութեան յուզումը՝ բացատրող : Առաջինը Thumos բառն է, որ ցոյց կու տայ բարկութեան՝ ակնթարթի մը ներկայութիւնը եւ թակային մէջ. այս վիճակը կը նմանի չոր հասկի ցողունի մը՝ որ վայրկենապէս կը բոցավառի եւ ինքզինք սպառելով կը մարի : Բարկութիւն մը՝ որ յանկարծակի կը բարձրանայ եւ նոյն արագութեամբ կ'անհետի : Երկրորդ բառը Orge-ն է, որ կ'արտայայտէ

արմատացած բարկութեան իմաստը : Բարկութիւնը՝ որ կ'ապրի եւ կը զոյատեւէ մարդուն հետ. բարկութիւնը՝ որուն վրայ մարդ կը զուրպուրայ, թոյլ չտալով որ ան մեռնի իր մէջ :

Բարկութիւնը ինչ ձևի մէջ ալ ըլլայ, վնասակար է եւ ապացոյց՝ անձին տկար անհատականութեան :

Մարդիկ դիւրագրգիռ են եւ չուտով կը բարկանան. իրենք զիրենք հանդարտեցնելու համար հանդարտեցուցիչ զեղահատներ կ'առնեն, բայց այդ զործնական կամ դրական միջոց մը չէ բարկութեան առաջըր առնելու համար : Միակ զարմանք՝ անհատականութեան բարեփոխումն է :

Մնողներ իրենց զաւակներուն կը սորվեցնեն չբարկանալ կամ զսպել իրենց բարկութիւնը : Այդ ընկելով ծնողքը անգիտակցօրէն իր զաւակին կը սորվեցնէ բարկանալու արուեստը : Օրինակ, երբ մայր մը կը բռնաբերէ իր աղջնակին որ ուղիղ եւ առանց աղմուկի նստի երէց հիւրերու ներկայութեան, փոքրիկը թէեւ արտաքինապէս կը զսպէ իր բարկութեան յուզումը, բայց ներքինապէս անոր բարկութեան ատրիճանը անցած կ'ըլլայ՝ դադարեցնելով : Այս ձևով, բարկութիւնը, որ յաճախ ատելութեան կը վերածուի, կ'արմատանայ անձին եւ թաղիտակցութեան մէջ, կ'աճի անոր հետ եւ մեծապէս կը վնասէ անոր անհատականութեան եւ ջղային դրութեան :

Բարկացած անձը վտանդի մէջ է : Բարկութիւնը զսպել զոհացուցիչ լուծում չի բերեր հարցին : Թէեւ անձ մը երեւութապէս կրնայ իր ջղայնութիւնը զսպել, բայց խորքին մէջ ան զատապարտուած կը մնայ բարկութեան վիճակին մէջ : Բարկութեան պարագային ան կը կորսնցնէ իր առողջ մտածողութիւնը, ինքնիմէ կ'լած՝ այլևս

չի գիտեր թէ ի՞նչ կ'ընէ : Իր դատողութիւնը կորսնցնելով, նոյնիսկ կրնայ ոճիւր գործել . արդարեւ, բազում ոճիւրներու շարժառիթը բարկութիւնը եղած է :

Հոգեբանօրէն զիտուած, բարկութեան պատճառները երեք տեսակի գրողներ են .—

ա. Անձի մը ազատ վարուելակերպի կաշկանդում .

բ. Անձի մը ուզած բանը ընելու արդելք .

գ. Անձի մը եսին վիրաւորում :

Երբ մարդ վերոյիշեալ գրողներէն որեւէ մէկուն պատճառաւ ժամանակաւոր կերպով կորսնցնէ իր դատողութիւնն ու բնական կեցուածքը եւ բարկութեան յուզումի աղղկցութեան ենթարկուի, կրկնորոնի բառերով՝ այլեւս ոչ մէկ գործ կրնայ ճիշդ կատարել, ոչ մէկ բան խելացի կերպով գլուխ բերել :

Քրիստոս դարձանելու համար տկար անհատականութիւն ունեցող մարդերը, բարկութեան եւ վախի յուզումներուն տեղ որպէս սպեղանի անոնց տուաւ ՍԻՐԸ : Ան սիրոյ զգացումը գտաւ միակ ուժը, որով պիտի կարենար փրկել տկար անհատականութիւն եւ թերի նկարագրի ունեցող անձերը : Բարկութեան եւ ատելութեան սերմերը ջլատելով մարդոց մտածողութեան մէջ, սիրոյ քարոզիչը սիրոյ սերմեր սերմանեց անոնց հոգիներուն մէջ :

Քրիստոս այնուհետեւ քարոզեց եւ ուսոյց ժողովուրդին որ սիրով վարուին իրարու հետ, սիրով կատարեն իրենց պարտականութիւնները : Ընկերութեան յարաբերութիւնները սիրոյ ոսկեղէն կապով

կապուած ըլլալով՝ մարդիկ համերաշխութեամբ կը գործակցին իրարու հետ եւ զարկ կու տան մարդկային քաղաքակրթութեան :

Մարդ արարածը ունենալով կատարեալ անհատականութիւն, փոքրագութիւններէ խուսափելով՝ կ'աշխատի իր նպաստը բերել ընկերութեան յառաջդիմութեան :

Քրիստոս ցոյց կու տար վախի եւ բարկութեան ժխտական հետեւանքները անձի կեանքին մէջ եւ կ'աշխատէր սիրոյ զգացումին շնորհիւ վերջ տալ այդ քանդիչ յուզումներուն : Ան ժողովուրդին կը թելադրէր ոչ միայն մոռնալ փոխադարձ յանցանքները, այլ նաեւ ներել թշնամիին, արարք մը՝ որ կը ցուցարբէր անձին մեծութիւնը :

Աստուածօրդոյն ուսուցումը կրաւորական չեղաւ . ան խաչին վրայ դրականապէս գործադրեց ինչ որ վարդապետած էր, ներելով դինք խաչողներուն :

Քրիստոնեաներ իրենց ապրելակերպը հիմնելով Քրիստոսի ուսուցումներուն վրայ, պարտին բարկութեան յուզումը դարձանել ապրելով սիրոյ կեանքը :

Ճշմարիտ քրիստոնեայ անհատը ըլլալով կատարեալ անձ մը, իր վարուելակերպով յարաբերելով իր շուրջիներուն հետ, կը տիրապետէ տկար անհատականութեան տէր եղող անձերու, եւ փոփոխութիւն մը կը յառաջացնէ անոնց ներքին կեանքին մէջ :

Բարկութեան մասին Քրիստոսի ուսուցումը այս ձևով օժանդակած կ'ըլլայ արդի հոգեբանութեան կատարած աշխատանքներուն, խոռվեալ մարդոց հոգիները խաղաղեցնելով ու մտքերը հանդարտեցնելով :

ԲԱՅԳԻՆ ՎՐԴ. ԹՓՓՃԵԱՆ